

„Líný, nedbalý, neprospívá.“

Psychologické aspekty vzniku
stereotypů v hodnocení

Objektivita hodnocení...???

„Představa učitele o žákovi nemusí být reálným odrazem schopností a vlastností žáka. Nemusí být ani výsledkem konkrétních projevů žáka, ale spíše interpretací těchto projevů učitelem.“

Vznik percepčních stereotypů

Obecné zákonitosti vnímání:

- Výběrovost
- Celostnost
- Emoce
- Zkušenost
- Očekávání

Percepční stereotypy

Chyba podlehnutí prvnímu dojmu

- Hodnocení zejména na základě neverbálních signálů. Relativně trvalé.

Percepční stereotypy

Haló efekt

- pozitivní dojem vede k dalšímu kladnému hodnocení a naopak

Percepční stereotypy

- Předsudky
- Stereotypy

Percepční stereotypy

Projekce

- přiřítání svých vlastností a způsobů chování vnímané osobě.

Projekce

- *Podvádím, proto si myslím, že podvádějí všichni .*
- Pokud si myslíme, že nás každý Žid „vezme na hůl“ a každý Arab lže, opravdu nemá smysl pokoušet se o komunikaci.
- *Pokud je váš obchodní partner mimořádně podezíravý a za vším, vidí podvod, může to být způsobeno jeho vlastním vzorcem chování.*

Percepční stereotypy

Figura a pozadí

- Důležitý faktor toho stereotypu je, zda je pozadí vnímáno pozitivně či negativně.
- Rodina, třída.

Percepční stereotypy

Efekt řady a kontrastu

- Řada chabých výkonů vede k nadhodnocení výkonů lepších.
- Řada po sobě jdoucích vynikajících výkonů, vede k horšímu hodnocení výkonů průměrných. Výkon jedince je hodnocen chybně, protože je hodnocen v kontrastu s ostatními.

Percepční stereotypy

Sebesplňující předpověď

- Golem
- Pygmalion efekt

Efekt očekávání vede k vytváření situací, které nepřímo ovlivňují rozvoj osobnosti.

Klíčové podněty percepčních stereotypů

- dětský vzhled
- brýle
- charakteristika mluvy
- zdvořilé chování
- posilující chování dítěte - obdiv, respekt k učiteli
- plnění úkolů, nošení pomůcek, upravené sešity, píle
- oblečení
- příslušnost k určité sociální vrstvě
- příslušnost k majoritní populaci

Typizování žáků

Pět typů žáků:

- výborní
- schopní, ale problematičtí
- hodní
- problémoví
- neurčití

Preferenční postoje

- Stereotypy jsou neuvědomělé a mimoděčné sklony v přístupu k druhým lidem a k jejich hodnocení.
- Na těchto základech pak vznikají tzv. ***preferenční postoje.***

Preferenční postoje

- Výrazně kladný postoj k určitým žákům
- Mírně kladný postoj k určitým žákům
- Neutrální postoj k určitým žákům
- Záporný postoj k určitým žákům

Závěrem ...

- Na základě učitelova hodnocení je posilována či oslabována žákova sebedůvěra, sebejistota a pocit kompetence.

Závěrem ...

